

**ФАКУЛТЕТ „МЕЖДУНАРОДНА ИКОНОМИКА
И АДМИНИСТРАЦИЯ“
КАТЕДРА „АДМИНИСТРАЦИЯ, УПРАВЛЕНИЕ И ПОЛИТИЧЕСКИ
НАУКИ“**

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Лидия Стоянова Велкова,
Военна академия „Георги С. Раковски“

Относно: дисертационен труд за присъждане на научна степен „доктор на науките“ в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.7. „Администрация и управление“ по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство“ във ВСУ „Черноризец Храбър“.

Автор на дисертационния труд: д-р Гжегож Вилк-Якубовски

Тема на дисертационния труд:

**НОРМАТИВНО ПОЗИЦИОНИРАНЕ НА СИСТЕМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ
НА КРИЗИСНИ СИТУАЦИИ В ТРЕТАТА ПОЛСКА РЕПУБЛИКА В
МЕЖДУНАРОДЕН КОНТЕКСТ. ОРГАНИЗАЦИОННИ И
ИКОНОМИЧЕСКИ АСПЕКТИ**

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури за защита на дисертационния труд, определено със Заповед № 925 от 11.09.2019 г. на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“.

1. Актуалност и значимост на разработения научен проблем

Развитието на международните отношения в съвременни условия води до формирането на качествено нова среда за сигурност и поява на нови рискове и заплахи, които не просто оказват силно влияние върху теорията и практиката на управлението при кризи, но предявяват нови изисквания към качеството на това управление, естеството на поставените задачи, както и методите за тяхното решаване.

Управлението на кризи, разбираемо като комплекс от целенасочени мерки и действия за нейното предотвратяване или ограничаване, е една от

основните функции на модерната държава и в този смисъл изграждането на адекватна система за управление при кризи е основен прерогатив на държавата и показател за качеството на управленската дейност, както във вътрешен, така и в международен план.

Актуалността на изследвания проблем е безспорна - тя се определя от обстоятелството, че в съвременната сложна и динамична политическа и икономическа среда с високо равнище на непредсказуемост, обективно се проявява нарастващата необходимост от изследване на системата за управление на кризисни ситуации в Третата Полска Република в международен контекст, като фактор за национална сигурност на страната.

Същевременно е необходимо да отбележим, че макар академичната общност отдавна да е осъзнала значимостта на тази проблематика, отчетливите усилия за теоретичното и практическо осмисляне на въпроса, посветен на ролята и влиянието на системата за управление на кризи в новата геополитическа среда са сравнително малобройни. Изследването на тази проблематика има стойност, както за формиращата се теория на управлението при кризи, като интердисциплинарна област на знанието, която изисква прилагането на постижения и методи от широк кръг научни дисциплини, така и за генериране на промени в текущото състояние, тенденциите и перспективните модели за националната система за управление при кризи, като предпоставка за защита на националната сигурност. Всичко това категорично потвърждава правилността на решението на докторанта да се посвети на нейното изследване, анализиране и доразвитие.

Това безспорно определя и *значимостта* на изследвания от д-р Гжегож Вилк-Якубовски научен проблем. Представеният дисертационен труд е в състояние да даде тласък за развитие в тази толкова важна област, доколкото направеното от дисертанта системно критично изследване върху съвременната организационна архитектура, тенденциите и моделите за оптимизиране на системата за управление при кризи има потенциал да допринесе, както за развитие на теоретичните, така и за подобряване на организационните и икономическите аспекти на системата за управление на кризисните ситуации на Полша.

Представеният за рецензиране дисертационен труд е с обем от 242 с., като в съответствие с целта и задачите на изследването той логично е изграден от въведение, пет глави, заключение и библиография. Съдържанието на главите е разпределено в отделни параграфи, които завършват с конкретни обобщения, изводи и практически препоръки. Библиографията съдържа 312 заглавия на български, английски и полски език, вкл. 140 международни и 77 полски правни акта, 21 документа, 51 монографии и части от колективни трудове, 3 енциклопедии, лексикони, речници, и 20 статии в списания. Използваната научна литература отразява пълно най-новите постижения на водещите в областта на теорията на управлението на кризи автори.

Идеята, че процесът на управление на кризисните ситуации придобива нарастващо значение за държавните институции, тъй като се нараства броят и се променя характерът на невоенните заплахи, налага държавните институции не само да увеличат размера на разходите за справяне с кризисни ситуации, но също да изработват нови правила, водещи до създаването на завършени системи за управление на кризисни ситуации, интегрирани с международните системи за управление на кризисни ситуации и по-специално, със системите на Европейския Съюз и НАТО, е убедително защитена.

Обектът на изследването и *предметът* на цялостния анализ в дисертационния труд са коректно дефинирани и са пряко и непосредствено свързани с приетата *научна цел* – да се анализират организационните и икономическите аспекти на нормативната уредба на системата за управление на кризисни ситуации в Третата Република Полша в международен контекст, предполага и поэтапното решаване на петте съставни задачи на разработката.

Всичко това свидетелства за всестранното познаване на поставените проблеми, задълбочената теоретична подготовка и уменията на автора да ги приложи при разработването на цялостна концепция, относно организационните и икономически аспекти на управлението на кризисни ситуации в международен контекст в Полша.

Избраната *методика* на изследване включва общоприети подходи на научното познание - историзъм, анализ, синтез, аналогия, индукция,

дедукция, както и специални методи – статистически и сравнителен метод, институционален, правен и нормативен комплексен и интегративен подход. От методологична гледна точка авторът преимушествено прилага системния подход, без да го противопоставя на историческия метод.

Изложението в представения за рецензиране труд, в рамките на поставените времеви и пространствени *ограничения*, е логически издържано, като е подкрепено от теоретични постулати и богата фактология, обслужващи целта на изследването и издигнатите от автора тези. Приведената аргументация за решаване на основния научен проблем на труда е коректно подбрана и се основава на възприетите съвременни концепции за управлението изобщо и управлението на кризи в частност, което позволява да се направи извода, че дисертационният труд в цялост съответства на общоприетите изисквания.

Трябва да се отбележи високото теоретично равнище на представените научни резултати, както и постиженията на автора с практическа насоченост, особено разработените теоретико-методологични и практически подходи към управлението на кризи като национален за Полската република проблем с ярко изразено международно измерение.

2. Оценка на научните резултати

Справката за научните приноси обективно отразява постиженията на кандидата Г. Вил-Якубовски, като получените научни резултати ми дават сериозни основания да подкрепя направените приноси в доразвитието на теорията и методологията относно управлението на кризисна ситуация, като вътрешен процес с международно измерение при отчитане нарастването на съвременните заплахи и ограничените възможности за действие на държавните органи по време на настъпване на кризисна ситуация.

Към най-съществените резултати, съставлящи *научната новост* на изследването откроявам развитието на теоретичната база, посветена на организационните и икономическите аспекти на нормативната уредба на системата за управление на кризи в Третата полска република, представеният моделен процес за справяне с кризисна ситуация, базиран на опита в областта на икономическите науки, допълването на традиционния възглед относно управлението на кризисна ситуация, обогатеният с функционална

перспектива структурно-процесуален модел към изследваните обекти, както и интерпретираните, през призмата на рационалното разпределение на ограничените ресурси, административно-политически насоки, които международните организации, държави и самоуправляващи се обекти, могат да използват. Тук определено може да се твърди, че е налице синтезирано знание, което може да бъде полезно на изследователи, преподаватели, студенти и докторанти, които изучават проблематика на управление при кризи.

Достоверността на научните резултати може да се търси в приносите с *практико-приложен* характер, като разработения методически инструментариум за управление на кризи, както и направените предложения, и препоръки за уеднаквяване на терминологията, хармонизиране на стандартите и процедурите по управлението на кризи на Европейския Съюз/ НАТО и Полша, за преминаване към проактивна система за справяне с кризисна ситуация, определянето на главните проблеми на полската система за справяне с кризисна ситуация, показаните възможности за разрешаването им по законодателен ред, защитената необходимост от смяна на модела на финансиране на управлението на кризисни ситуации в Полша, усъвършенстването на системата за справяне с кризисни ситуации чрез интегриране на дейността на структурите на публичната администрация с обществените организации и представители на гражданското общество, обосноваването на необходимостта от изготвянето на интегрирани планове за обучение и въвеждането на организационни промени в системата за справяне с кризисна ситуация в Третата република Полша.

Посочените 20 *публикации* по темата на дисертационния труд са в направлението на научните изследвания на автора и верифицират резултатите от научното изследване. Нямам данни дали те са цитирани от други автори. С докторанта нямам съвместни публикации.

Представеният към дисертационния труд *автореферат* в обем от 42 с. съответства на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение, съдържа всички необходими атрибути и отразява основните постижения и научните, методологичните и приложните приноси на дисертацията.

3. Критични бележки и препоръки

Изследване върху сложен и значим проблем, като управлението на кризи, безспорно предизвиква интерес, поставя въпроси и критични препоръки, които е трудно да се отбележат в едно становище. Все пак за мен би било интересно да се запозная с мнението на автора относно възможността в бъдещи свои изследвания по проблемите на управлението при кризи да представи връзката на този процес с практиките и методиките на управлението на риска, които широко се прилагат във финансовите и банковите институции, което по мое мнение би могло да даде съществен импулс за оптимизиране на теорията и особено на практиката в управлението при кризи в Полша.

4. Заключение

Отчитайки актуалността на изследвания научен проблем в дисертационния труд на тема “Нормативно позициониране на системата за управление на кризисни ситуации в Третата Полска Република в международен контекст. Организационни и икономически аспекти” и автореферата към него, значимостта, на разработката и качеството на постигнатите научни и приложни резултати, считам, че същият представлява завършено научно изследване с отчетливи научни и научно-приложни приноси, отговарящо на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение за получаване на научната степен “доктор на науките” в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.7.“ Администрация и управление“ по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство“ във ВСУ „Черноризец Храбър”.

Давам своята положителна оценка и предлагам на уважаемите членове на научноотжурни да присъди на д-р Гжегож Вилк-Якубовски научната степен “доктор на науките”.

24 септември 2019 г.

Член на журито:

проф. д-р Лидия Велкова